

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

50: Reinier Vinkeles: Reinhart met twee slaven in het oerwoud ('de bliksems alleen, die met een beangstigende snelheid ons onzeker pad verlichten [...]'), 1791-1792

Kolfin, E.

Publication date

2008

Document Version

Final published version

Published in

Black is beautiful: Rubens tot Dumas

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kolfin, E. (2008). 50: Reinier Vinkeles: Reinhart met twee slaven in het oerwoud ('de bliksems alleen, die met een beangstigende snelheid ons onzeker pad verlichten [...]'), 1791-1792. In E. Kolfin, & E. Schreuder (Eds.), *Black is beautiful: Rubens tot Dumas* (pp. 220, 236-237). De Nieuwe Kerk [etc.].

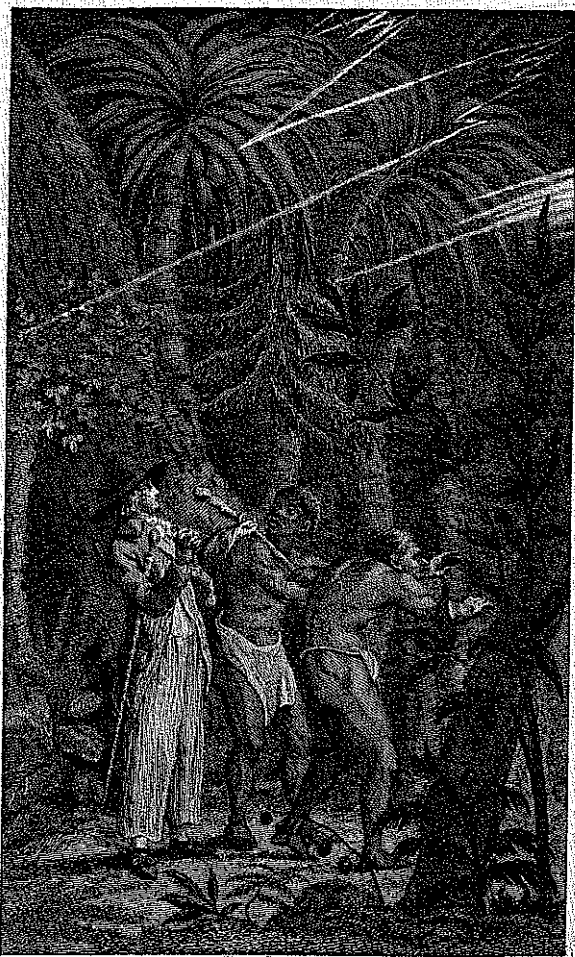
General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (<https://dare.uva.nl>)

Reinier Vinkeles en zijn

de blijkens alleen, die met een beangstigende sielheid
ons onzeker pad verlichten,

H.D. Blad z. 212.

maakte hij omstreeks 1000 prenten. Na een opleiding bij de graveur Jan Punt 1711–1779 en een periode van zelfstandig werken trok hij in 1769 naar Parijs om de nieuwste technieken te leren in wat het centrum van de Europese boekillustratie was. Een jaar later keerde hij terug naar Holland waar hij een veelgevraagd prentmaker werd. In 1791–1792 illustreerde hij de roman van Elisabeth Post *Reinhart, of Natuur en godsdienst*.

Reinhart was een brievenroman over het verblijf van een jongeman als planter in Guyana. Post thematiseerde er de christelijke godsdienst in, die ze uitwerkte aan de hand van het onderwerp natuurbeleving. Slaven worden voorgesteld als nobele wilden. Het contrast tussen Reinhart als christen en de slaven als nobele wilden in Gods onstuimige natuur is dan ook het onderwerp van deze prent. De geklede Reinhart staat fier rechtop te bidden in de storm, in het volle licht. De slaven zijn bijna naakt en duiken verstoken van geloof angstig ineen onder het gedonder en gebliksem. Met deze prent stond Reinier Vinkeles voor een aanzienlijk probleem. Hoe verbeeld je donkere mensen in een donker oerwoud bij nacht waarin het stormt en bliksemt? Vinkeles onderscheidde de slaven van de achtergrond door te varieren met lijnvoering. De verste achtergrond tussen de bomen bestaat uit een ongedifferentieerde partij van dicht bij elkaar geplaatste kringellijntjes. Daar steken zes bomen tegen af met hun gevarieerde stammen en gebladerte. Op elke stam lopen de lijntjes weer iets anders, waarmee Vinkeles verschillen in bast suggereert. Op een lichte plek in het midden staan de figuren. De zwarte mannen zijn opgebouwd uit een patroon van golvende arceringen, stippeellijnen en dikke strepen die de bolling van hun spieren weergeven.

De donkerste partijen zijn gearceerd met de buriën, de lichtste zijn wit gelaten of ingevuld met heel fijne etslijntjes. Door voorhoofd, neus en schouderpartij van de man rechts en het achterhoofd van de man links licht te houden, suggereert Vinkeles hun oplichten in de bliksem. Om ze in te kaderen heeft hij de stammen en struiken op de voorgrond weer donkerder gemaakt met verschillende soorten dichte arceringen. De twaalf etsen voor *Reinhart* zijn zeer aandachtig uitgevoerd, al zijn de meeste lichter en luchtiger dan deze 'stormprent'. In de laatste jaren van zijn carrière verliest Vinkeles die aandacht en luchtigheid. De techniek wordt routinematig en zwaar. Een goed voorbeeld daarvan zijn de prenten voor *Stedmans Reize naar Suriname* van 1799–1800 [53] en die voor *Sint Domingo of Het land der Zwarten* van 1805 [52]. EK

50

Reinier Vinkeles 1741–1816

Reinhart met twee slaven in het oerwoud ('de bliksems alleen, die met een beangstigende snelheid ons onzeker pad verlichten [...]'), 1791–1792

Gravure, 22 x 13 cm

In: Elisabeth Maria Post 1755–1812, *Reinhart, of Natuur en godsdienst* Den Haag, Koninklijke Bibliotheek, 572 G 22-22

Literatuur

Van Eijnden – Van der Willigen 1816–1840, dl. 2, pp 316-325; De la Fontaine Verwey 1944, pp. 89-119; Paasman 1984; Kolfin 1997, pp. 48-50

Vinkeles was een van de meest gevraagde boekillustratoren van zijn tijd. Alleen al voor letterkundige werken